

Eigen regie door ouderen in de langdurende somatische zorg

Jolande van Loon

Presentatie VenVN Wetenschap in Praktijk

5-2-2018

Wat achtergronden

Promotie onderzoek onder begeleiding van Katrien Luijkx (Tilburg Universiteit/Tranzo), Ietje de Rooij (De Wever) en Bienke Janssen (Fontys FHMG)

Mogelijk gemaakt door De Wever.

Agenda

18.00- 18.30 uur	Inloop /door de tentoonstelling lopen
18.30 - 18.40 uur	Opening door bestuurslid WIP
18.40 – 19.10uur	Dialogoog over ervaringen en resultaten
19.10 - 19.45 uur	Dialogoog tafels
19.45 – 20.00 uur	Terugkoppeling thema's en afsluiting

Nabespreking tentoonstelling

Dit valt me op:

Dit roept het bij me op:

Dit zegt het mij:

Presentatie

- Overzicht gehele onderzoek,
- Inzoomen op literatuuronderzoek
- Eerste codering observaties cliënten en medewerkers
- Terugkomen op beelden

Overzicht gehele onderzoek

Vraagstelling

- Hoe kunnen ouderen, die vanwege een somatische aandoening in het verpleeghuis zijn gaan wonen, regie over hun leven behouden of ontwikkelen, ondanks een toenemende afhankelijkheid en kwetsbaarheid?
- Wat kunnen zorgmedewerkers en -organisaties inzetten om eigen regie te ondersteunen?

Vraag 1 Literatuur onderzoek

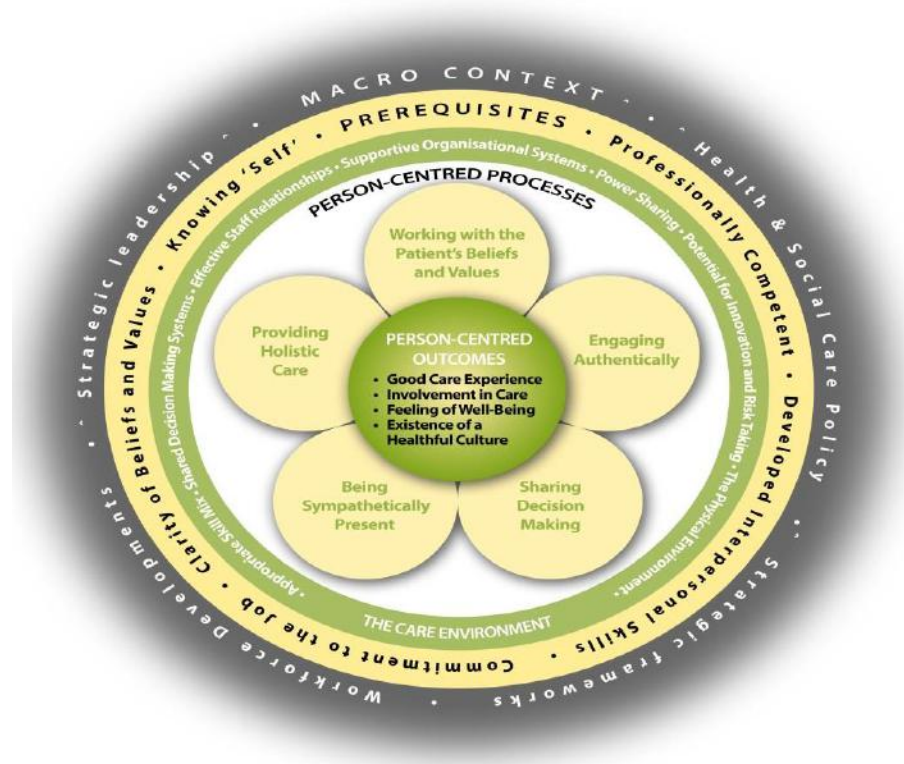

Wat is bekend in de wetenschappelijke literatuur over eigen regie bij ouderen die in het verpleeghuis leven, welke bevorderende en belemmerende factoren zijn beschreven.

Resultaten vanuit literatuuronderzoek: concept eigen regie

- Het vermogen om de eigen omgeving te beïnvloeden en eigen besluiten te nemen, los van het feit of je die ook zelf uit kunt voeren.
- Met het doel om het leven te leven wat je wilt
- In het licht van afhankelijkheid en afnemende fysieke, cognitieve en sociale bronnen
- Het is wederkerig en groeit in relaties

Resultaten geordend naar de cirkels uit het Person-Centred framework

Ouderen

bevorderend

1. Psychosociale vermogens
 - leren en groeien en in toenemende mate invloed uitoefenen
 - Optimisme, hoop
 - Besluitvorming rondom verhuizing
2. Mate van fysiek functioneren
3. Relaties met anderen
 - Elkaar helpen

belemmerend

1. Psychosociale vermogens
 - Verminderd vermogen tot communiceren
 - geen keuze in verhuizing
 - Gevoel van ineffectiviteit
2. Mate van fysiek functioneren
3. Relaties met anderen
 - Niet tot last willen zijn
 - Geen naasten
 - Incongruente steun

Randvoorwaarden zorgmedewerkers

Bevorderend

- De medewerkers dragen de waarden uit
- Zorgrelaties met een hoge kwaliteit
- Hoger opleidingsniveau of functie inhoud
- Ethische competenties: reflectie en creativiteit
- Communicatieve vaardigheden: de familie waarderen in hun situatie en als co-actoren

Belemmerend

- Stereotypering, stigmatisering
- Ontbreken communicatieve vaardigheden
- Ethische competenties
- Geen motivatie voor het werk
- Het niet kunnen bevorderen van eigen regie > ontevredenheid met het werk

Zorgprocessen tussen ouderen en zorgmedewerkers

bevorderend

- Oudere als persoon zien
- Levensverhaal kennen
- Veerkracht en vroegere omgang met problemen kennen
- Behoeftes vervullen
- Ethische competenties
- Bekrachtiging
- Verbondenheid
- Wederkerigheid

belemmerend

- 'Dependency Paradox': afhankelijkheid wordt beloond en onafhankelijkheid genegeerd
- Geen informatie geven
- Besluiten over/voor
- Manipuleren/dwingen
- Geen bevestiging geven
- Geen verbondenheid
- Conflicten
- 'Ageist' communication
- Taakgerichte communicatie

Omgeving van zorg

bevorderend

- middelen en opleidingsniveau
- privacy
- Systeem van advocaat zijn voor de cliënt
- Formele inspraak
- Mee beslissen b.v. inrichting
- Inzet personeel: gemengd en voldoende
- Interventies inzetten om eigenaarschap en invloed te bevorderen

belemmerend

- Negatieve uitkomsten vermijden ontnemt regie
- Vaste tijdstippen voor activiteiten
- Geen keuzes bieden
- Tijdelijke krachten
- Geen kennis over de persoon vastgelegd
- Ontbreken huiselijkheid

Vraag 2 Het cliëntperspectief

Hoe ervaren ouderen die in een verpleeghuis wonen eigen regie? Wat zijn mogelijkheden en wensen in de huidige situatie en voor de toekomst?

Werkwijze:

Shadowing van drie belangrijke momenten op één dag:

zorg

maaltijd

activiteit

Korte nabespreking

Evaluatie na afronding

18 unieke levens

- Heel veel zaken waarover regie gevoerd wordt
 - Eten en drinken, kleding, tijdstip van zorg, waar eten, welke activiteiten, een leven naast de woonzorg locatie etc. Waarover niet?
- Wijze waarop regie wordt gevoerd
 - Instructie geven, het vermogen om zorg te geven/hebben voor anderen, regie geven aan het gesprek, overzicht houden, wijze van omgaan met problemen, groei

Vraag 3 afdelingsmedewerker perspectief

Ook de afdelingsmedewerkers zijn geshadowd, op dezelfde wijze.

Met de vraag: op welke manier ondersteunen afdelingsmedewerkers op dit moment de eigen regie. Wat zijn mogelijkheden en wensen in de huidige situatie en voor de toekomst?

Eerste indruk, 16 unieke medewerkers

Invloed op regie over

- Uiterlijke verzorging: spiegel
- Plaats aan tafel
- kleding/eten/drinken/plaats van handeling, volgorde, tijdstip > eigenlijk alles

Wijze waarop regie wordt beïnvloed

- Betrekken bij keuzes.
- Uitnodigen tot zelf doen
- Faciliteren van samen doen/voor elkaar doen
- Bejegening
- Non-verbale signalen oppakken
- Gezamenlijke besluitvorming
- Kennen en gehoor geven aan behoeftes
- Creatief omgaan met mogelijkheden

Eerste indruk, vervolg

Nabespreking

Onbewust bekwaam

- Niet weten wat ze inzetten
- Niet weten dat er iets anders gebeurt als bij andere collega's

Als je het niet weet, kun je het niet delen.

Actieonderzoek 2018

In 2018 ga ik terug naar de afdelingen.

Aan de slag met de uitkomsten van vraagstelling 1,2 en 3:
Als dit is wat de cliënt ervaart
en dat is wat de afdelingsmedewerker ervaart

Hoe komen we dan tot de wenselijke
situatie

Actie!

IN GESPREK....

Vragen en terugkomen op de tentoonstelling

Dialogotafels 19.10 - 19.45

- In een kleiner gezelschap in gesprek over acties uit deze bevindingen
- Per tafel is er handleiding
- Om 19.45 per tafel een korte terugkoppeling